

การพัฒนา รูปแบบการนิเทศนักศึกษา ฝึกอาชีพระบบทวิภาคีของวิทยาลัยการอาชีพเขาย้อย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

The Development of Student Supervision Model Bilateral System Career Training of Khao Yoi Vocational College Office Under the Vocational Education Commission

ปรีชา ศูนย์กลาง* นวรัตน์ ประทุมตา และ กาญจนา บุญส่ง

Preecha Soonklang*, Nawarat Pratoomta and Kanchana Boonsong

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี 76000

Division of Educational Administration, Faculty of Education, Phetchaburi Rajabhat University, Phetchaburi 76000

*To whom correspondence should be addressed. e-mail: precha54231@gmail.com

Received: 30 April 2021, Revised: 9 June 2021, Accepted: 21 June 2021

บทคัดย่อ

การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเป็นการจัดการศึกษาด้านอาชีพที่เป็นการจัดการศึกษาระหว่างสถานศึกษาร่วมกับสถานประกอบการในการฝึกอาชีพให้กับผู้เรียน ในระบบทวิภาคีหัวใจสำคัญที่จะทำให้การจัดการศึกษาประสบความสำเร็จคือการจัดการให้มีการฝึกอาชีพแบบทวิภาคีซึ่งต้องใช้รูปแบบการนิเทศนักศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการวิจัยเรื่องนี้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการนิเทศนักศึกษาระบบทวิภาคี และ 2) ศึกษาผลการใช้รูปแบบการนิเทศนักศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยการอาชีพเขาย้อย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน ครูนิเทศก์ จำนวน 21 คน ครูฝึกประสบการณ์ จำนวน 10 คน นักศึกษา จำนวน 59 คน เครื่องมือ ที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) คู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศนักศึกษาฝึกอาชีพระบบทวิภาคี ของวิทยาลัย การอาชีพเขาย้อย มีค่าความสอดคล้อง อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 2) แบบประเมินผลการฝึกอาชีพระบบทวิภาคี มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95 3) แบบประเมินรูปแบบการนิเทศนักศึกษาฝึกอาชีพระบบทวิภาคี เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า

1. ผลการพัฒนารูปแบบการนิเทศนักศึกษาฝึกอาชีพระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยการอาชีพเขาย้อย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีชื่อว่า “Khao Yoi BSCT model” ประกอบด้วย 9 ขั้นตอน คือ 1) ขึ้นวางแผน 2) ขึ้นลงทะเบียน 3) ขึ้นปฐมนิเทศ 4) ขึ้นจัดนักศึกษาฝึกอาชีพ 5) ขึ้นการให้คำแนะนำและให้คำปรึกษา 6) ขึ้นการควบคุม 7) ขึ้นประเมิน 8) ขึ้นรายงาน และ 9) ขึ้นการให้ข้อมูลป้อนกลับ

2. ผลการใช้รูปแบบการนิเทศนักศึกษาฝึกอาชีพระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยการอาชีพเขาย้อย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า โดยภาพรวมผลการประเมินอยู่ในระดับมาก และทุกชั้นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ชั้นที่มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับแรก คือ ชั้นข้อมูลป้อนกลับ รองลงมาคือ ชั้นการให้คำแนะนำและให้คำปรึกษา ชั้นการปฐมนิเทศ ตามลำดับ ส่วนชั้นที่อยู่ลำดับสุดท้าย คือ ชั้นการประเมินผลการฝึกอาชีพของนักศึกษา

คำสำคัญ : รูปแบบการนิเทศนักศึกษา การฝึกอาชีพระบบทวิภาคี

Abstract

Bilateral vocational education management is a vocational education management that is the educational management between educational institutions and establishments in vocational training for learners. In a bilateral system, the key to successful education management is the establishment of bilateral vocational training, which requires an effective model of student supervision. This research aimed to 1) develop a bilateral student supervision model and 2) investigate the effect of using the bilateral student supervision model of the Khao Yoi Vocational College under the Office of the Vocational Education Commission. The samples were two school administrators, 21 supervisors, 10 experienced teacher trainers, and 59 student trainees. The research instruments consisted of 1) a manual for supervising students of bilateral career of the Khao Yoi Vocational College. The consistency was between 0.94. 2) The evaluation form for bilateral vocational training. The consistency was between 0.95. 3) The evaluation model of the supervision of bilateral vocational training students. It was a 5-level estimation scale with reliability of 0.96. The quantitative data analysis was percentage, mean score and standard deviation.

The results revealed that

1. The development of student supervision models bilateral career training of the Khao Yoi Vocational College under the Vocational Education Commission under the name "Khao Yoi BSCT model", consisted of 9 steps: 1) planning stage, 2) registration 3) orientation 4) organizing vocational training students 5) guidance and counseling stage 6) control stage 7) evaluation phase 8) report stage, and 9) feedback stage.

2. Using the student supervision model of bilateral career training of the Khao Yoi Vocational College under the Office of the Vocational Education Commission, discovered that the overall evaluation was at a very good level. In addition, each step of the model had a high average level. The highest mean score was in the first step which was in the feedback stage, the second level of the mean score was the advice and consultation, and the orientation stage. The lowest mean score was the assessment stage. To sum up, the overall results of the career training of the students were at a high level.

Keywords : Development Model, Participatory, Disaster Management, Ban Bung-14 Communities

บทนำ

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ดำเนินการจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 [1] ซึ่งมีรายละเอียด ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 20 การอาชีวศึกษา การฝึกอบรมวิชาชีพ ให้จัดในสถานศึกษาของรัฐ สถานศึกษาของเอกชน สถานประกอบการ หรือโดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ทั้งนี้ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษาและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 [2] มีรายละเอียด ดังนี้ มาตรา 8 การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพให้จัดได้โดยรูปแบบดังต่อไปนี้ 1) การศึกษาในระบบ เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เน้นการศึกษาในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันเป็นหลักโดยมีการกำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลา การวัดและการประเมินผล ที่เป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน 2) การศึกษานอกระบบ เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมายรูปแบบ วิธีการศึกษา ระยะเวลา การวัดและการประเมินผลที่เป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม 3) การศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน กับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐในเรื่องการจัดการหลักสูตร การเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันและเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐเพื่อประโยชน์ในการผลิตและพัฒนากำลังคนสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันสามารถ จัดการศึกษาตามวรรคหนึ่งในหลายรูปแบบรวมกันก็ได้ ทั้งนี้ สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันนั้น ต้องมุ่งเน้นการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีเป็นสำคัญ มาตรา 9 การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพตามมาตรา 6 มาตรา 7 และ

มาตรา 8 ให้จัดตามหลักสูตรที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด ดังต่อไปนี้ 1) ประกาศนียบัตรวิชาชีพ 2) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง 3) ปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการคณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนดหลักสูตรที่จัดขึ้นเพื่อความรู้หรือทักษะในการประกอบอาชีพหรือการศึกษาต่อ ซึ่งจัดขึ้นเป็นโครงการหรือสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะได้

มาตรา 51 ในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีที่เป็นความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษา หรือสถาบันและสถานประกอบการให้เป็นไปตามข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันและสถานประกอบการมาตรา 54 สถานประกอบการสมาคมวิชาชีพ หรือองค์กรอื่นที่ให้ความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพอาจได้รับสิทธิและประโยชน์ดังต่อไปนี้ 1) การสนับสนุนด้านวิชาการและทรัพยากรตามสมควรแก่กรณีและ 2) การเชิญเกียรติแก่สถานประกอบการสมาคมวิชาชีพ หรือองค์กรอื่นที่ให้ความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ

วิทยาลัยการอาชีพเขาย้อย ได้จัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคี ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง จำนวน 4 สาขาวิชา ได้แก่ แผนกช่างไฟฟ้า แผนกเทคนิคเครื่องกล แผนกการบัญชี แผนกคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ทั้งนี้ การจัดการเรียนการสอนให้ประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพ มีคุณธรรม และคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาประเทศภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แต่การนิเทศน์ศึกษาฝึกอาชีพของวิทยาลัยการอาชีพเขาย้อยยังคงใช้รูปแบบการนิเทศน์ศึกษาแบบปกติ หรือแบบพบหน้า ทำให้การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยการอาชีพเขาย้อยพบประสบปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการหลายประการ จากการสอบถามคณะครู อาจารย์และผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานเข้าเรียนที่วิทยาลัยการอาชีพเขาย้อย รวมทั้งสถานประกอบการที่รับนักศึกษาเข้าฝึกอาชีพพบว่า การนิเทศระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการเป็นไปค่อนข้างลำบาก เนื่องจากอุปสรรคหลายประการ ดังเช่น การประชุมวางแผนร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการในการนิเทศน์ศึกษา การชี้แจงเกี่ยวกับเกณฑ์การวัดผลการศึกษาให้นักเรียนเข้าใจก่อนเริ่มฝึกอาชีพ ตลอดจนการติดตามประเมินผลการฝึกอาชีพที่ครูนิเทศก์จากวิทยาลัยการอาชีวศึกษาไม่มีเวลาไปนิเทศที่สถานประกอบการค่อนข้างจำกัด และครูนิเทศก์ในสถานประกอบการไม่สามารถรายงานผลการนิเทศเป็นปัจจุบัน ประกอบกับสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 ส่งผลให้การจัดการศึกษาระบบทวิภาคี ไม่เกิดประสิทธิภาพอย่างแท้จริง

ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ศึกษาข้อมูล ศึกษาทฤษฎีในการพัฒนารูปแบบการนิเทศน์ศึกษา ฝึกอาชีพ ระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยการอาชีพเขาย้อย สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เพื่อให้วิทยาลัยการอาชีพเขาย้อยพัฒนารูปแบบเฉพาะขึ้นมาและนำรูปแบบการนิเทศน์ศึกษาฝึกอาชีพ ระบบทวิภาคีไปใช้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในลักษณะของการนิเทศแบบผสม คือทั้งแบบปกติ และแบบออนไลน์ และเพื่อจะได้นำผลการวิจัยมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขในการนิเทศน์ศึกษาฝึกอาชีพ ระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยการอาชีพเขาย้อย สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. พัฒนารูปแบบการนิเทศน์ศึกษาฝึกอาชีพ ระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยการอาชีพเขาย้อย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
2. ศึกษาผลการใช้รูปแบบการนิเทศน์ศึกษาฝึกอาชีพระบบทวิภาคีของวิทยาลัยการอาชีพเขาย้อย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน ครูผู้สอน จำนวน 21 คน ครูฝึกประสบการณ์ จำนวน 10 คน นักเรียนนักศึกษา ระบบทวิภาคี จำนวน 59 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 92 คน

ขั้นตอนการวิจัย

1. การพัฒนารูปแบบการนิเทศนักศึกษาฝึกอาชีพ ระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยการอาชีพเขาย้อย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1) ศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการนิเทศนักศึกษา ฝึกอาชีพระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยการอาชีพเขาย้อย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

2) ร่างรูปแบบการนิเทศนักศึกษา ฝึกอาชีพระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยการอาชีพเขาย้อย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และร่างแบบประเมินรูปแบบการนิเทศนักศึกษาฝึกอาชีพ ระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยการอาชีพเขาย้อย มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

3) นำร่างรูปแบบและแบบประเมินที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง เทียบตรงเชิงเนื้อหา ภาษาที่ใช้ และปรับปรุงแก้ไขรูปแบบ

4) นำร่างรูปแบบและแบบประเมินให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC : Index of item objective congruence) [3] ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.67 – 1.00 ถือว่าใช้ได้

5) ผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไข จากนั้นนำรูปแบบการนิเทศนักศึกษาฝึกอาชีพ ระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยการอาชีพเขาย้อย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินรูปแบบ จำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย

5.1 นายสำราญ สีปวน ตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพเขาย้อย

5.2 นายอำนาจ สิทธิรักษ์ ตำแหน่งรองผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพเขาย้อย

5.3 นายจิรพงษ์ โลพิศ ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาชุมพร

5.4 อาจารย์ ดร.เอี่ยมพร โดภาณรัญกุล อาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

5.5 อาจารย์ ดร.สมกิต บุญยะโพธิ์ อดีตผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านยางน้ำกัลลัดเหนือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 1

ผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้

2. การศึกษาผลการใช้รูปแบบการนิเทศนักศึกษาฝึกอาชีพระบบทวิภาคีของวิทยาลัยการอาชีพเขาย้อย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1) ศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยในการใช้รูปแบบการนิเทศนักศึกษาฝึกอาชีพระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยการอาชีพเขาย้อย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

2) ร่างคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศนักศึกษาฝึกอาชีพ ระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยการอาชีพเขาย้อย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และร่างแบบสอบถามประเมินผลการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศนักศึกษาฝึกอาชีพ ระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยการอาชีพเขาย้อย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

3) นำร่างคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศนักศึกษาฝึกอาชีพ ระบบทวิภาคี ฯ และแบบสอบถามประเมินผลการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศนักศึกษาฝึกอาชีพ ระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยการอาชีพเขาย้อย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความเที่ยงตรง ความถูกต้องเชิงเนื้อหา ภาษาที่ใช้ และปรับปรุงแก้ไข

4) นำคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศนักศึกษาฝึกอาชีพ ระบบทวิภาคี ฯ และแบบสอบถามประเมินผลการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศนักศึกษาฝึกอาชีพ ระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยการอาชีพเขาย้อย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC : Index of item objective congruence) [3] พบว่ามีค่าความเที่ยงตรงระหว่าง 0.67 – 1.00 ถือว่าใช้ได้

5) ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน ครูผู้สอน จำนวน 21 คน ครูฝึกประสบการณ์ จำนวน 10 คน นักเรียนนักศึกษา ระบบทวิภาคี จำนวน 59 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 92 คน

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนารูปแบบการนิเทศนักศึกษา ฝึกอาชีพระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยการอาชีพเขาย้อย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา “ได้รูปแบบการนิเทศนักศึกษา ฝึกอาชีพระบบทวิภาคีของวิทยาลัยการอาชีพเขาย้อย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีชื่อว่า “Khao Yoi BSCT model” ซึ่งย่อมาจาก Khao yoi Bilateral Student Supervision Career Training model อันเป็นรูปแบบการนิเทศที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นและปรับมาจากแนวคิดและงานวิจัยของ ประทีป นานคงแนบ แล้วใช้วิธีการนิเทศแบบผสม คือนิเทศที่สถานประกอบการและการนิเทศออนไลน์บนเว็บไซต์ โดยเป็นรูปแบบที่ใช้ในวิทยาลัยการอาชีพเขาย้อย เป็นต้นแบบ สามารถเขียนเป็นลำดับขั้นตอนได้ 9 ขั้นตอน 29 ขั้นตอน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน (Planning)

ขั้นตอนที่ 2 ลงทะเบียน (Registration)

ขั้นตอนที่ 3 ปฐมนิเทศ (Orientation)

ขั้นตอนที่ 4 จัดนักศึกษาฝึกอาชีพ (Staffing)

ขั้นตอนที่ 5 การให้คำแนะนำและให้คำปรึกษา (Leading & Counselling)

ขั้นตอนที่ 6 การควบคุม (Controlling)

ขั้นตอนที่ 7 ประเมิน (Assessing)

ขั้นตอนที่ 8 การรายงาน (Reporting)

ขั้นตอนที่ 9 การให้ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback)

2. ผลของการประเมินรูปแบบการนิเทศนักศึกษา ฝึกอาชีพระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยการอาชีพเขาย้อย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ผลการประเมินพบว่า ผลการประเมินรูปแบบการนิเทศนักศึกษา ฝึกอาชีพระบบทวิภาคีฯ โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เท่ากับ 4.40 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าผลการประเมินอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด รายการที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่าด้านอื่นๆ มี 2 รายการคือ รูปแบบการนิเทศสามารถนำไปใช้ได้จริง และรูปแบบการนิเทศความเหมาะสมกับการนิเทศนักศึกษาฝึกอาชีพ เท่ากับ 4.65 รองลงมาคือ รูปแบบการนิเทศมีความเหมาะสมกับวัตถุประสงค์การนิเทศ รูปแบบการนิเทศมีความชัดเจน เป็นระบบ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.45 ส่วนที่เหลือมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30 ทุกรายการ และอยู่ในระดับมาก

3. ผลการประเมินการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศนักศึกษา ฝึกอาชีพระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยการอาชีพเขาย้อย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่ารูปแบบการนิเทศนักศึกษา ฝึกอาชีพระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยการอาชีพเขาย้อย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$) เมื่อพิจารณาตามขั้นตอนต่างๆ พบว่าในทุก ๆ ขั้นตอนมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับดังนี้ ขั้นตอนข้อมูลป้อนกลับ ($\bar{X} = 4.23$) ขั้นตอนการนำและให้คำปรึกษา ($\bar{X} = 4.21$) ขั้นตอนปฐมนิเทศ ($\bar{X} = 4.19$) ขั้นตอนวางแผน ($\bar{X} = 4.18$) ขั้นตอนการจัดบุคคลฝึกอาชีพ ($\bar{X} = 4.16$) ขั้นตอนการรายงาน ($\bar{X} = 4.15$) ขั้นตอนลงทะเบียน ($\bar{X} = 4.14$) ขั้นตอนการควบคุม ($\bar{X} = 4.11$) และขั้นตอนการประเมิน ($\bar{X} = 4.07$)

อภิปรายผล

1. รูปแบบการนิเทศนักศึกษา ฝึกอาชีพระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยการอาชีพเขาย้อย สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้รูปแบบการนิเทศนักศึกษา ฝึกอาชีพระบบทวิภาคีของวิทยาลัยการอาชีพ เขาย้อย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการ

อาชีวศึกษา มีชื่อว่า “Khao yoi BSCT model” สามารถเขียนเป็นลำดับขั้นตอนได้ 9 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน (Planning) ขั้นตอนที่ 2 ลงทะเบียน (Registration) ขั้นตอนที่ 3 ปฐมนิเทศ (Orientation) ขั้นตอนที่ 4 จัดนักศึกษาฝึกอาชีพ (Staffing) ขั้นตอน ที่ 5 การให้คำแนะนำและให้คำปรึกษา (Leading & Counselling) ขั้นตอนที่ 6 การควบคุม (Controlling) ขั้นตอนที่ 7 ประเมิน (Assessing) ขั้นตอนที่ 8 การรายงาน (Reporting) และขั้นตอนที่ 9 การให้ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) กระบวนการทั้ง 9 ขั้นตอนได้มาจากการมีส่วนร่วมของหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญ ครูที่ปฏิบัติงานวิจัย ผู้บริหาร ครูนิเทศจากสถานศึกษา ครูฝึกในสถานประกอบการ นักศึกษา ทำให้รูปแบบที่ได้มาตอบสนองของกระบวนการทำงานของทุกฝ่าย ทั้งครอบคลุมกระบวนการนิเทศนักศึกษา สะดวกในการนิเทศ การให้คำปรึกษานักศึกษาได้อย่างรวดเร็ว การเก็บข้อมูล รวมทั้งมีการรายงานผลการปฏิบัติงาน เพื่อลดการดำเนินงาน การจัดทำระบบรายงานผลการนิเทศภายในของสถานศึกษาที่เข้าใจง่าย ถูกต้องและเป็นรูปธรรม ลดค่าใช้จ่ายและลดการเสี่ยงในการออกนิเทศนักศึกษา การกำหนดบทบาทการนิเทศนักศึกษาที่ชัดเจนขึ้น มีความเหมาะสม ความเป็นได้ ความเป็นประโยชน์สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประทีป นานคงแนบ [5] ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาารูปแบบการนิเทศฝึกงานแบบผสม สำหรับนักศึกษา ช่วงอุตสาหกรรม สถานศึกษาสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า รูปแบบการนิเทศฝึกงานแบบผสมที่พัฒนาขึ้นมี 9 ขั้นตอนหลัก 33 ขั้นตอนย่อย โดยมีขั้นตอนหลัก ดังนี้ คือ ขั้นการวางแผน ขั้นการลงทะเบียน ขั้นการปฐมนิเทศขั้นจัดนักศึกษาฝึกงาน ขั้นการนำและให้คำปรึกษา ขั้นการควบคุม ขั้นการประเมิน ขั้นการรายงาน และขั้นการให้ข้อมูลป้อนกลับ ในส่วนของขั้นตอนย่อย ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อยการนิเทศฝึกงานแบบปกติ ร้อยละ 45 และองค์ประกอบย่อยการนิเทศฝึกงานแบบออนไลน์ร้อยละ 55

2. ผลการประเมินรูปแบบการนิเทศนักศึกษา ฝึกอาชีพระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยการอาชีวศึกษาเขาย้อย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาพบว่า ในทุก ๆ ชั้น ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ซึ่งผลของการประเมินรูปแบบการนิเทศนักศึกษา ฝึกอาชีพระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยการอาชีวศึกษาเขาย้อย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผลการประเมินพบว่า ผลการประเมินรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญ อยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากรูปแบบที่พัฒนาขึ้นสามารถนำมาใช้ได้กับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในเวลานั้น การนิเทศสามารถนำไปใช้ได้จริง รูปแบบการนิเทศ ความเหมาะสมกับการนิเทศนักศึกษาฝึกอาชีพ มีความเหมาะสมกับวัตถุประสงค์การนิเทศ มีความชัดเจน รูปแบบการนิเทศเข้าใจง่ายสะดวกต่อการใช้งาน มีแผนการนิเทศนักศึกษาที่ชัดเจน สามารถรายงานผลการนิเทศมีความคล่องตัว รูปแบบสามารถใช้งานได้มีประสิทธิภาพ รูปแบบมีความทันสมัย สามารถติดตามนิเทศนักศึกษาฝึกอาชีพ และให้ข้อเสนอแนะได้อย่างรวดเร็ว สอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาภรณ์ กิตติรัชดานนท์ [6] ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาารูปแบบการนิเทศ การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ผลการประเมินรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์และความถูกต้อง อยู่ในระดับมาก

3. ผลการประเมินการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศนักศึกษา ฝึกอาชีพระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยการอาชีวศึกษาเขาย้อย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่ารูปแบบการนิเทศนักศึกษา ฝึกอาชีพระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยการอาชีวศึกษาเขาย้อย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาพบว่า ในทุก ๆ ชั้น ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากสถานศึกษา และสถานประกอบการมีการวางแผนก่อนปฏิบัติงาน ครูนิเทศก์ สามารถเข้าถึงข้อมูลและนำข้อมูลที่ได้นำมาใช้ปรับปรุงการทำงาน การให้คำแนะนำโดยใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยทำให้ครูนิเทศก์สามารถให้คำปรึกษาได้รวดเร็ว สามารถแก้ปัญหาให้นักศึกษาฝึกอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ สถานศึกษาและสถานประกอบการได้รับประโยชน์ในการพัฒนางานและการพัฒนานักศึกษารวมทั้งกระบวนการใช้งานของระบบการนิเทศนักศึกษาฝึกอาชีพ ระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยการอาชีวศึกษาเขาย้อยยังสะดวกเหมาะสมกับนักศึกษาในปัจจุบัน โดยมีแผนการนิเทศตลอดทั้งภาคการฝึกอาชีพ โดยกำหนดช่วงเวลาในการนิเทศแบบพบหน้ากันและช่วงเวลาการนิเทศระบบเว็บไซต์เว็บบอร์ดเป็นแผนที่เหมาะสมและสะดวกต่อการปฏิบัติ ทำให้คุณภาพการฝึกอาชีพเพิ่มขึ้น การจัดทำแผนการนิเทศ ที่นำขึ้นระบบเว็บไซต์ เว็บบอร์ด ช่วยให้นักศึกษาทราบแนวปฏิบัติในการฝึกอาชีพและการนิเทศติดตามของได้เป็นอย่างดี การประเมินขั้นตอนการลงทะเบียนรายวิชา ฝึกอาชีพของนักศึกษากับงานทะเบียนของ สถานศึกษามีความเหมาะสม

การลงทะเบียนระบบเว็บไซต์ เว็บไซต์ สะดวกง่ายต่อการใช้งาน การประเมินความพึงพอใจในส่วน ของระบบนิเทศศีกษาชีพแบบปกติ (แบบพบหน้า) เมื่อนักศึกษามีความเข้าใจในกระบวนการนิเทศแบบใหม่ จึงทำให้นักศึกษาสามารถใช้งานการนิเทศได้อย่างคล่องแคล่ว สอดคล้องกับงานวิจัย สอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาภรณ์ กิตติรัชดานนท์ [6] ได้วิจัยเรื่องการพัฒนา รูปแบบการนิเทศ การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่ารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเมื่อนำไปทดลองใช้ในสถานการณ์จริง พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนสามารถปฏิบัติตามรูปแบบที่กำหนดไว้ในรูปแบบได้เป็นอย่างดีรูปธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความพึงพอใจในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำรูปแบบการนิเทศนักศึกษาฝึกอาชีพ ระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยการอาชีพเขาย้อย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ไปใช้

1) ผลการประเมินรูปแบบการนิเทศนักศึกษา ฝึกอาชีพระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยการอาชีพเขาย้อย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา รายการรูปแบบการนิเทศสามารถนำไปใช้ได้จริง และรูปแบบการนิเทศความเหมาะสมกับการนิเทศ นักศึกษาฝึกอาชีพมีค่าเฉลี่ยมากกว่าด้านอื่นๆ สำหรับหน่วยงานต้นสังกัดควรนำไปเผยแพร่และควรส่งเสริมให้มีการนำไปใช้ใน วิทยาลัยการอาชีพอื่น ๆ เพื่อลดความเสี่ยงในการลงพื้นที่ของครูนิเทศก์ และเพิ่มความรวดเร็วในการสื่อสารระหว่างครูนิเทศกับ นักเรียนนักศึกษาต่อไป

2) เนื่องจากในสถานการณ์โควิด-19 ที่ยังคงอยู่ จะทำให้การนิเทศนักศึกษา ฝึกอาชีพระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยการ อาชีพเขาย้อย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่พัฒนาขึ้นมายังมีความจำเป็นต่อไป ประกอบกับผลที่ได้รับยังเป็นที่ ขอมรับของผู้เกี่ยวข้อง แต่ในขั้นตอนของการนิเทศขั้นการประเมินมีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าด้านอื่นๆ จึงควรพัฒนาการประเมินผ่าน เว็บไซต์ให้มีความสะดวกต่อผู้ประเมินทั้งของสถานศึกษาและของสถานประกอบการ

3) การใช้ระบบนิเทศนักศึกษาฝึกอาชีพแบบเว็บไซต์ เว็บไซต์ สถานศึกษาควรมีการขออนุญาตสถานประกอบการ ในการขออนุญาตให้นักศึกษานันทิกภาพขณะปฏิบัติงานได้ เพื่อให้นักศึกษาสามารถรายงานความก้าวหน้าผ่านเว็บไซต์ เว็บไซต์ และเป็นการบันทึกผลความก้าวหน้าของการปฏิบัติงานด้วย

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรวิจัยเชิงประเมินเกี่ยวกับประสิทธิภาพของการนิเทศนักศึกษาฝึกอาชีพระบบทวิภาคี ดังเช่น ประเด็นการ รายงานผลการปฏิบัติงานของนักศึกษา ครูนิเทศ ครูฝึกในสถานประกอบการ ผ่าน Application บนสมาร์ตโฟน หรือ การรายงาน ผลการปฏิบัติงานนักศึกษา ครูนิเทศ ครูฝึกในสถานประกอบการ ที่มีประสิทธิภาพ

2) ควรวิจัยและพัฒนาความร่วมมือการนิเทศนักศึกษาฝึกอาชีพระบบทวิภาคี ระหว่างสถานศึกษากับสถาน ประกอบการ ในด้านของการพัฒนาหลักสูตร หรือกระบวนการจัดการเรียนรู้อะไรจะฝึกประสบการณ์

เอกสารอ้างอิง

- [1] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. สำนักพิมพ์องค์การค้ำของคุรุสภา ครั้งที่ 2; 2544.
- [2] สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551. สำนักพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว ครั้งที่ 1; 2551.
- [3] เบญจวรรณ ศรีคำนวล. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของสถานศึกษาในจังหวัดลำปาง สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. วารสารวิชาการ Veridian E-Journal, Silpakorn University 2560; 10(2): 2535-2548.
- [4] สุขวสา ภาภูตานนท์ ณ มหาสารคาม. การศึกษาผลการใช้ระบบนิเทศศีกษาออนไลน์. วารสารสถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ 2562; 4(2) : 366-376.

- [5] ประทีป นานคงแนบ. รูปแบบการนิเทศฝึกงานแบบผสม สำหรับนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. วารสารวิทยบริการ 2554; 22(3) : 163-177
- [6] สุภาภรณ์ กิตติรัชดานนท์. การพัฒนารูปแบบการนิเทศ การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน [วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาคุณวุฒิปรัชชา]. มหาวิทยาลัยนครสวรรค์; 2550.
- [7] มณีพิชา อินทสาร. ระบบติดตามและประเมินผลการฝึกอาชีพนักศึกษาแบบออนไลน์. วารสารวิจัยและ นวัตกรรมสถาบัน การอาชีวศึกษา 2562; 2(2) : 84-95.
- [8] วาสนา สังข์พุ่ม, และ ฉมน จีรังสุวรรณ. การพัฒนาระบบสารสนเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สำหรับนักศึกษา ครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี. วารสารวิชาการครุศาสตร์อุตสาหกรรม พระจอมเกล้าพระนครเหนือ 2560.8(1) : 161-169.